

A. Vaičiulaičio pirmasis 50-metis

JONAS AISTIS, Brooklyn, N. Y.

Antanui Vaičiulaičiui penkiasdešimt metų. Tai, sako, esanti amžiaus riba, nuo kurios reikia pradėti žmogų gerbti. Deduos esąs jojo artimųjų gretoje. Kadangi Vaičiulaitis yra labai draugiškas, ir mano vieta bene bus pačiame rikiuotės kairiajame sparne, kas kaip tik dera mano ūgiui, tai noriu kitus jojo draugus bent guvumu pranokti ir tarti Vaičiulaičiui pagarbos žodį pats pirmas. Tebūnie pasveikintas ir pagerbtas pusamžis. Antroji pusė šimto metų gyventi lengviau, nes ta pusė visą laiką rieda pakalnėn. Visa tai reikia priimti lengvai, nes nusiminimas gyvenimo nei viena uolektimi nepaigina.

Sūduvis nuo paprūšės

Vaičiulaitis kilme sūduvis nuo pačios paprūšės. Gimė 1906. 6. 23 Didžiųjų Selvių (vietos žmonės tik D. Selmius težino) kaime prie Vilkaviškio geležinkelio stoties. Mokėsi gimtinėje ir Vilkaviškyje, studijavo Kaune ir Prancūzijos universitetuose. Redagavo vieną laikraštį ir bene tris žurnalus (trejį teberedaguoja), mokytojo, dėstė universitetuose, dirbo telegramų agentūroje, buvo pradėjęs diplomato karjerą ir dabar dirba informacijos srityje...

Teologai ir humanitarai

Pažinau jį daug vėliau negu kitus bičiulius rašytojus, tik N. Romuvos bendradarbių ir rašytojų draugijos susibūrimuose. Studijavome Kaune bemaž vienu metu ir tą patį dalyką, bet universitete neteko, berods, susidurti. Jis, mat, buvo teologas, o aš humanitaras. Tai skirtingi ir labai tolimi pasauliai. Humanitarai ir teologus žvelgė su tūla panieka, o teologai savo ruožtu su pasigailėjimu, kaip į vėlinio žabangų tikrąsias aukas. Nežinau, ar teologai bent vieną žviesesnę kibirkštį iš žvelgė humanitarų pajuduosiose širdyse, bet humanitarai teologuose matė eibę dorybių, nes pastarieji buvo blaivūs, jautiški darbui ir avinėliškai ramūs, ir itin tvarkingi, nei baldų, nei išviečių sienų nenaudojo politinei tribūnai, nors ir jiems politika nebuvo svetima, bet jie ir į politiką žiūrėjo su lygiu rimtumu, kaip į paskaitų konspektus.

Savarankiškas autorius su stipria asmenybe

Teologijos fakultetas taip uždėjo jubiliatui tokią gilią ir aiškią antspaudą. Jam, atrodo, bus daręs įspūdį ir įtakos didysis S. Šalkauskis, paleidęs šimtus savo mokinių, kurie ir šiandien jojo idėjas arba bent jų dalį gina ir nešoja. Tai idealistinė, giedra, krikščioniška pažiūra į gyvenimą, meną ir tautą, kuri nepaliko vietos vidaus konfliktui. Pačioje pradžioje ta giedra šalkauskinė ir bus nulėmusi Vaičiulaičio kūrybos pobūdį. Man būtų sunku būti čia labai preciziškai, nes Šalkauskio filosofiją nesmi pažinęs netarpiškai, o tikėtai iš aiškinimų. Šalkauskio raštų aš ir nūnai neįkandau, jie man per minkšti ir mažumą apdiržę atrodo. Tai gali būti, kad ir Vaičiulaitis su ta filosofija bus susipažinęs, o parašalkauskininkų, juoba jaunesniųjų. Įtariau Putiną pradžioje Vaičiulaičiui dariusį įtakos. Vėliau jo kūrybą ir rašytoją galutinai suformavo prancūzų katalikai rašytojai, bet jis ir čia tikros įtakos ilgėliau nebus turėjęs, nes greitai išaugo į savitą ir sava-

rankišką autorių su stipria asmenybe.

Suidealintas realizmas

Ta savita literatūros mokykla ar ne tiksliausiai bus pavadinus suidealintu realizmu. Jam jo paties ir kitų pirštų impresionizmas gal gali tiktai vienam kitam dalykeliui, bet ne visai kūrybai. Prisipažinsiu, kad man ilgą laiką atrodė, jog Vaičiulaitis menui aukėjo tikrovę. Jis gi sūduvis arba suvalkietis, kuriuos vaizdavo pasiturinčius, išdidžius, smarškius, savanaudžius, pilnus "ca- valeria rustica", o Vaičiulaitis vaizduoja dažniau skurdžią ir liūdną buitį, kuri, manding, tam kraštui nėra būdinga. Bet Vaičiulaičio vargas, kaip Murillo

Antanas Vaičiulaitis

driskiai — šviesus ir giedras. Man nuo pat jaunystės žvelgiant į sūduvius per Nemuną, ir dabar atrodo, kad suvalkiečiai arba užnemuniečiai visai kita tauta, turinti skirtingą kalbą, rangą ir kinką (kin- kydavo jie į vienąjienį vežimą, be lanko; dėvėdavo skrybėles ir liemenes, ir visa eile kitų smulkmenų jų buitis skyrėsi, nuo manosios net ir šoka jie kitaip — atsilosę).

Tačiau, tai pastebėdamas, nieku būdu nenoriu tvirtinti, kad sūduviuose nėra skurdo ar kad Vaičiulaitis savo veikėjus būtų iš piršto išlaužęs. Priešingai, jo veikėjai yra paimti iš tikrų žmonių realių nutikimų. Jis juos pasirinko dėl to, kad jam ta buitis arčiau širdies. Be mūs, ir itin tvarkingi, nei baldų, nei išviečių sienų nenaudojo politinei tribūnai, nors ir jiems politika nebuvo svetima, bet jie ir į politiką žiūrėjo su lygiu rimtumu, kaip į paskaitų konspektus.

30 m. literatūrinės veiklos

Į rašto pasaulį jis atėjo prieš trisdešimt metų, skelbdamas savo kūrinius jaunimo žurnaluose "Ateitis" ir "Pavasaris". Tuoj būdu šiemet jam dvi reikšmingos sukaktys iškrito: penkiasdešimt amžiaus ir trisdešimt metų literatūrinės veiklos. Literatūroje jis nėra ypatingai gausus, bet užtat labai brandžias ir meniškai išbaigtas dalykais ir dalykėliais jis yra nužymėjęs savo buities kėlą.

Nebus pro šalį pažymėti, kad literatūrinės karjeros pradžioje Vaičiulaitis buvo daug produktyvesnis negu vėlesniais laikais. Ir to herikėtų aiškinti autoriaus išsėmimu, nes vėlesnieji jo kūriniai kaip tik pasižymi dar didesne kūrybine galia. O tai reiškia, kad paskutiniu laiku jis skiria daugiau laiko kitiems reikalams negu raštui.

Štai Antano Vaičiulaičio originaliosios literatūros knygos: Vakaras sargo namely (1932), Vidudienis kaimo smūklėje (1933), Valentina ir Mūsų mažoji sesuo (1936), Nuo Sirakuzų iki išaurės elnio (1937), Pelkių takas (1939), Kur bakūžė samanota (1947) ir Italijos vaizdai (1949). Su tūlu apgai-

lestavimu tenka konstatuoti, kad Vaičiulaitis, taip gražiai debiutavęs su ilgesne apysaka (Valentina), niekad daugiau nėra bandęs sukurti ilgesnės ir platesnės apimties epinio kūrinio.

Gilus skonis ir didelė erudicija

Bemaž tokios pat svarbos yra ir Vaičiulaitis jau kelinta dešimtis knygų recenzijų. Čia jis pasižymi giliu skoniu ir didele erudicija. Kiekvienam autoriui jis randa tinkamą, konkretų ir teisingą žodį. Kiek jis rašte yra lengvas ir žaismingas, tiek savo kritinėse pastabose konkretus ir preciziškas.

Bet jojo asmenybės veikla tuo nesirboja. Jis yra patyręs laikraštinkas — publicistas. Jis vien tik šiame krašte redaguoja jau trečią periodinį leidinį. Kiekvienam jų jis yra suteikęs rimtą akademinę toną. Tiesa, neįsivaizduoju Vaičiulaičio steigiančio laikraštį ar žurnalą, nes ne tam jis yra šion žemėn leistas, bet esamą, paėmęs į savo rankas, gali iš pagrindų pertvarkyti ir pakelti lygį. Čia turiu galvoje žurnalą "Studentų žodis", savaitraštį "Amerika" ir dabar jojo redaguojamuosius "Aidus".

Stambią Sūduvos epopėją!

Sunku čia, trumpam rašiny, suminėti visus jojo nuopelnus ir išskačiuoti visas jojo dorybes. Bet tai daryti dar anksti, nes iš jojo, apysakininko, dabar kaip tik reikėtų pradėti laukti pačių reikšmingiausių kūrinių. Daug geriausių prozos kūrinių yra parašyti kaip tik antrame rašytojo gyvenimo pusšimtyje... Šiandien aš jam lenkiu tik galvą, nes nuogas penkiasdešimtmetis dar ne kažin kokia dorybė ar nuopelnas. Bet, kai jis vykdyt šį mano ne itin kuklų pasiūlymą ir parašys stambią Sūduvos epopėją, tada aš jam nusilenksiu iki pat žemės... Brooklyn, N. Y., 1956. 6. 15

Tėviškiei Aidai — Australijos lietuvių laikraštis, pradėjęs eiti nuo šių metų pradžios, sėkmingai leidžiamas toliau.

Pradžioje dar tenka jam nugaleti eilę sunkumų: trūksta lietuviškų raidžių, organizuojamas bendradarbių tinklas, bet laikraštis ryžtingai stumiasi pirmyn, jau išleidęs keliolika numerių. Jo redaktorius — kun. dr. P. Bačinskas, leidžia Australijos Lietuvių Katalikų federaciją.

Aloyzas Baronas ruošia spaudai religinių novelių rinkinį.

Apie jos architektūrą Fordhomo universiteto Meno departamento profesorius dienraštis "Chicago American" pareiškė, kad tai esąs naujas, impresyvus menas, ne kopija, o nauja kūryba. Statoma pagal arch. J. Muleko projektą.

Leonardas Andriekus

Dievo ranka

Kaip ta ranka dar neįsmilko,
Parėmus sunkią Kristaus galvą,
Man pasakykit, pievų smilgos,
Man pasakykit, kloniai, kalvos,
Ir jus ramybėje paliksiu.

Nelengva galvą gi paremti,
Kuriam vien rūpestiai belieka —
Kas išgyvena skaudžią tremtį,
Sielojasi žmogum ir siekiu —
Ar ne tas mūsų žemės Dievas?

Jis geras tėvas — ne teisėjas,
Atėjo vargt — ne karaliauti —
Ta Jo ranka, žvaigždėm nusėjus
Nakties dangaus beribį skliautą,
Kažin, ar gali beįsmilkti.

Paukščiai

Aš nežinau, kas jus pabaido,
Kad taip suklunkat kildami
Ir nešat mano balso aidą
Su ilgesiu ir maldomis.

Bent pasakykit, ką giedosit
Tenai toli prie inkilų.
Jums savo skausmą atiduosiu —
Sykiu pakilti negaliu.

Per sunkios šiandien mano mintys,
Per sunkūs žodžiai giesmėje —
Ne tais laukais maniau gaivintis,
Ne tuo lietum, ne ta sėja...

Čia būdamas, kas rytą jausiu,
Kai skelsit nerimą sparnais —
O kad pagautų mano ausys
Bent vieną garsą iš tenai!

Kultūros kongresas

Ko iš jo labiausiai lauktina

Redakcijos pastaba: Čia toliau tęsiame pasisakymus mūsų kultūrininkų klausimą "Ko lauktina iš Kultūros kongreso". Šia proga kviečiame ir daugiau kultūrininkų savo sumanymus prisijusti.

KULTŪRINIS VEIKLOS PAGYVĖJIMO!

Tėv. L. Andriekus, OFM: — Iš Kultūros kongreso labiausiai lauktina kultūrinės veiklos pagyvėjimo. Netiktų sakyti, kad ji yra šiuo metu apmirusi. Kultūrinis gyvenimas reiškiasi vienas linkmėmis, bet jaučiamas kažkoks vienodumas ir smarkesnių pasiveržimų ilgesys. Reikėjo pagaliau kaip nors susijudinti lietuviškąją buitį. Tai sėkmingiausiai padarys Kultūros kongresas. Aišku, negalima laukti, kad jis viską stebuklingai perkeistų. Labai daug reikės

jau pats įvykis. Jis pirmiausia parodytų, kad grynai kultūriniai reikalai nemažiau paisyomi, kaip visuomeniniai, kuriems ruošiami gausūs suvažiavimai. Jau net dabar pastebima įdomi apraška. Kai dalis mūsų tautiečių į Amerikos Liet. Bendruomenę pažvelgė su tam tikru nepasitikėjimu, prieš jos ruošiamą kongresą ji vengiama neigiamai prisitari.

Pagyvėjimas lietuviškoje veikloje priklausys nuo kongreso programos, dalyvių gausumo bei dvasinio pakilimo, kuris tenai vyraus. Iki šiol pasigedome suvažiavimo, plačiau apimančio kultūrinis barus. Dabar jau bus vienu kartu apglėbtos visos sritys. Iš bendrųjų ir specialiųjų paskaitų, diskusijų bei nutarimų susidarys aiškus paveikslas, kaip šiandien laikomės ir kas skubiausiai darytina. Nėra abejonės, jog iš paskaitų ne vienam labiau išryškės ir patį kultūros sąvoka bei apimtis. Tai lauktina daugiausia dėl to, kad kartais kultūros sąsąskaiton jau bandoma prakišti nudėvėta bedievė, piktos užgaulės krikščionybės ir politinių partijų reikalai.

Kultūros žurnalas "Aidai" šio kongreso atminimui yra pasiryžęs išleisti specialų numerį, pilnai paskelbdamas paskaitas bei nutarimus.

DISHARMONIJOS PAVOJAI IR KULTŪRINIS DINAMIZMAS

P. Jučaitis: — Iš Kultūros kongreso lauktina visko — mūsų lietuviškosios kultūros išlaikymo prasme. Viso, bet tik su sąlyga, kad kultūros veikėjai bei visa lietuviškoji visuomenė persiims nutarimą ir juos įvykdyt.

Yra keletas kultūros rūšių: materialinė, dvasinė, mokslinė ir tautinė. Materialinė kultūra pasiekė augstą lygį; ji nulemia technologijos pažangą. Tik re-

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Albino Baranausko "Sniego platumos". Londone sėkmingai dirbęs Nidos Knygų klubas savo 12 leidinių patiekė skaitytojams Albino Baranausko novelių rinkinį — "Sniego platumos". Šioje 273 psl. knygoje atrandame 23 noveles ir pačioje pradžioje — "Prakalbos vietoje".

Šioje prakalboje autorius pasakoja apie meistrą Gulbiną, susilipdžiusį trobelę "lankų pakraštyje prie beržyno" ir aplankomą vienų kaimynų. Tačiau po kiek laiko į jo trobelę apsilankė vienas kitas žmogus su reikalais, ir taip prijunko, kad kiekvieną šeštadienį skubėjo pas jį pasakojimų pasiklausyti. Pasak Jeronimo, "aš žinau ir pats, kad melagystės ir plepalai, tačiau kai klausau, tai taip užsimirštu, net man strėnas pereina skaudėti... O be to senis pasakoja apie mūsų apylinkę, tai man taip ir atsistoja prieš akis visa mano vaikystė" (9 psl.).

Labai abejotina, ar visos toliau sudėtos novelės turi kokio nors ryšio su 80 metų meistru, tačiau Jeronimo pastaba — "man taip ir atsistoja prieš akis visa mano vaikystė" — labai teisinga: Albino Baranauskas moka pasakoti, moka įdomią intrigą supinti, moka sukurti ir ūkininko, ir mokinio, ir kirpėjo, ir elegetos perėjūno charakterį, ir svarbiausia — moka atkurti gyvenimą Lietuvos miestelyje ar sodžiuje laisvės metu.

Ką mes beskaitome, — ar apie dėtės, įpykusio ir pasimetusio, batus, ar apie sniego platumose susisvajojusią merginą, ar apie "krokodilo" įkasta Jurgį Varputėną — mūsų atmintis atgamina visą eilę praicitęs vaizdų ir nuteikia mielai, maloniai.

Esama Alb. Baranausko novelėse ir idėjų, sušildančių kūrinių ir juos įprasminančių. Gal tu atveju įspūdingiausios "Choristų ir berno" bei "Šv. Jokūbo atlaikų" novelės. Klebonas įsėdėjo medžiagos atlaikų pamokslui ir nusivilęs mano, kad jau nieko neišeis. Tačiau ledus kramtas pastebėtas šlauktas piemenėlis, praėjusį vakarą atėjęs pasivogti obuolių, taip nuteikė kleboną, kad jo pamokslas puikiai pasisekė: "Ilgai, ilgai paskum jį minėjo apylinkės parapijos, o atgarsis netruko pasiekti ir vyskupo ausis" (204 psl.).

Knyga tikrai gaivanti ir miela. Juoba ji teiktina mūsų jaunimui, nes joje ras gražių pasakojimų ir iš mūsų praicitęs jaunimo gyvenimo (plg. "De vera amicitia", "Tragedija žvaigždėta naktį", "Vienas su savo sėlvartu" ir k.). (J. K.)

• P. Babickas mums rašo, kad birželio 16 d. Rio de Janeiro mieste, Brazilijos sostinėje, buvo surengta bendra lietuvių, latvių ir estų Gedulo diena, minint trėmimus. Minėjime kalbės pasakė darbo, prekybos ir pramonės ministras Pasi- val Barroso bei advokatas Jose Nabuco. Petras Babickas tebedarbuoja Lietuvos pasiuntinybėje Brazilijos sostinėje Rio de Janeiro. Jam tenka gyventi beveik 20 mylių už miesto, ir važinėjimas į pasiuntinybę ten ir atgal atima apie 4 val. laiko kasdieną. Brazilijoje pasireiškia trūkumai. Tenka kavą gerti be cukraus — jo stokoja krautuvėse.

• Prof. Z. Ivinskis tris savaites rinkęs medžiagą Londono bibliotekose ir archyvuose birželio 10 d. sugrįžo į Romą. Londono lietuviams jis skaitė keletą paskaitų.

• Henriko Šalkausko ir Algirdo Šimkūno, mūsų modernistų dailininkų, kūrinių paroda atidaryta Sydnėje, Bissietta Meno galerijoje. Parodą oficialiai atidarė Australijos Dabarties Meno draugijos pirmininkas Weaver Hawkins, pasiūlydamas mūsų dailininkų individualios kūrybos vaisiais ir įvertindamas jų pasiektus laimėjimus. Parodos atidaryme dalyvavo gausus būrys lietuvių ir kitataučių meno gerbėjų.

H. Šalkauskas išstatė 20, o A. Šimkūnas 17 grafikos ir tapybos kūrinių. H. Šalkausko darbai daugumoje yra taupios, abstraktyinės kompozicijos, susidedančios iš linijų, plokštumų ir formų sugrupavimų. A. Šimkūnas laikosi daugiau vaizdinės tikrovės, turi gerą perspektyvos ir judesio jausmą. Ypatingai išskirtinas neįprastu temos traktavimu medžio raizgins "Golgota".

Paroda susilaukė labai palankaus australų meno kritikų įvertinimo. Paroda vyko nuo birželio mėn. 7 d. iki 17 d.

• Kun. dr. K. Matulaičio spaudai paruošta maldaknygė "Viespatie išklausk mane" jau atspausdinta ir atiduota į raišyklą. Leidžia Lietuvių Katalikų Spaudos draugija Chicagoje. Maldaknygė turi 640 puslapių, labai gausus maldų rinkinys. Pradedama kilnojama švenčių lentelė, kalendoriumi, toliau kasdieninės maldos, rytinės ir vakaro maldos, rožančius, šv. mišių maldos, įvairios maldos ryšių su pamaldomis bažnyčioje, su išpažintimi ir šv. Komunija, įvairių švenčių maldos, paaiškinimai apie visus septynis sakramentus, šventoji valanda, pagalba miršantiems, litanijos, novenos (yra ir į šv. Kazimierą). Nemažai naujumas šioje maldaknygėje — medžiaga rekollekcijoms, paaiškinimai Dievo ir Bažnyčios įsakymų bei kita medžiaga sąžinės sąskaitai. Įdėtos ir evangelijos šventadienioms. Ši maldaknygė neužilgo pasirodys knygynuose.

• Lietuviška radijo valandėlė Brazilijos sostinėje Rio de Janeiro mieste, "Radio Jornal de Brasil" stotyje pradėjo veikti nuo birž. 12 d. Išrūpino ją kan. Z. Ignatavičius. Jos atidaryme dalyvavo Lietuvos ministras Brazilijoje dr. F. Meieris, pasakęs trumpą kalbą ryšių su Gedulo diena; dalyvavo ukrainietis kun. Skunsky, vokiečių kun. Carlos Borromen; buvo transliuota Malda už tėvynę (Dambrasko). Kan Ignatavičius Rio de Janeiro mieste įstegė lietuvišką mokyklėlę. Iš pradžių ten buvo 6 vaikai, antrą pamoką jau buvo 30, mokyklėlę pradėjo lankyti ir tėvai; lietuvių vaikų Rio de Janeiro daugiau veik nėra.

• Kan. Ad. Sabaliausko maldaknygės "Viespaties Angelas" naują laidą leidžia E. Vilutis. Spausdinama Italijoje, Saulečių gimnazijos spaustuvelyje. Numatoma, kad išeis rugs. mėn. pradžioje.

• Lietuvių kalbos žodynas, suredaguotas prof. Balčikonio, apvalius jį nuo komunistinės propagandinės medžiagos, spausdinamas Chicagoje ir numatoma, kad išeis baigiantis vasarai. Naują žodyno laidą ruošia B. Babrauskas. Išleis Terra.

• A. Škėmos drama Pabudimas, gavusi Clevelando Kultūros fondo premiją, jau spausdinama. Leidinys bus maždaug 80 puslapių. Išeis liepos mėn. pabaigoje.

Nauji reiškiniai SSSR literatūroje

Po mirties "vyriausio kritiko" — Stalino, po truputį ima prasiveržti slopinantieji rašytojų polėkiai. Imama juoktis iš tų primityviųjų romanų, kur melžėjos meilė su traktoristu priklauso nuo išpildymo su kaupe paskirtųjų darbo normų. Šiuo metu, kaip ir Maskvos praneša "New York Times" literatūros priedo bendradarbis W. Hagen, turi pasisekimo Danilo Granin, 48 m. amžiaus, pirmas romanas "Tie, kurie žiūro". Tai istorija mokslininko-tyrinio pergyvenimų. Knygoje randa vietos konservatizmas fabrikų direktoriaus, kuro priešinasi gamybos herojaus nepraktiškais planams. Apie šią knygą daug diskutuoja Rusijos studentai ir jaunimas.

Nemažo susidomėjimo sukėlė ir moters K. Lvovos romanas "Jelena", kur autorė sprendžia meilės trikampio problemas, nutoldama nuo bolševikų įprastos galvosenos.

Pamažu ima grįžti satyra. Valentin Ovečkin davė novelių rinkinį, kur pasijuokiamas iš kolektyvinių farmų vadovų, komunistinės partijos pareigūnų ir kaimo "inteligentijos". Tas leidinys padvelkė naujumo publikai, kuriai įkyrėjo skaityti propagandinius veikalus apie kolchozus, parašytus rožinėmis spalvomis. Ir filmose bei dailėje aptinkama daugiau tikrovės artimesnį dalykų traktavimą.

Tačiau per daug toli neleidžiama nueiti. Kai Vaikų teatre pa-

sirėdė Nikolajaus Pogodino drama: "Mes trys nuvykome į naujas žemes", kur buvo duota suprasti, kad į tolimus Azijos kraštus jaunimas vyksta ne vien iš patriotinio užsidegimo... "Pravda" tą vaidinimą griežtai iškritikavo ir daugiau jis jau nebeapsirodė scenoje.

Nepaisant ankstyvesnių partijos priekaištų, išėjo naujos laidos Ilfo ir Petrovo knygos "Dvylika kėdžių" ir "Aukso versis". Jie taikliai humoru patraukia skaitytojus groteskinius sovietų gyvenimo reiškiniais. Ir knygos tuojau buvo išpirtos, kai tik pasirodė parduotuvėse.

Skaitytojų publikos pasinešimas tolyn nuo "socialistinio realizmo" reiškiniai ir rodomo pamėgimu dviejų poetų, kurie porevoliuciniams metams nusiūdė: Majakovskio ir Esenino. Aleksandras Blokas taipgi randa augantį skaitytojų dėmesį.

Rusų skaitytojai ilgisi romanizmo, ne propagandos, ir dėl to vėl ima rodytis veikalai Onos Achmatovos ir Boriso Pasternako, kuriuos partija kietai atkakavo 1954 metais.

Naujų apraiškų liudininku yra ir aiškus susidomėjimas rusų klasikais. Išėina naujos laidos Dostojevskio, Turgenovo, Čechovo, Gončarovo, Gerceno, Aksakovo, Karolenko raštų.

Didelis susidomėjimas yra ir užsienio autoriais. Plačiai skaitoma Hemmingway knyga: "Senasis vyras ir jūra", kurią praėjusiais metais išleido naujas

žurnalas "Užsienio Literatūra". Tas pats žurnalas neseniai išleido M. Wilsono "Mano brolis, mano priešas". Praeitais metais išėjo į rusų kalbą išversta Faulknerio novelė "Viktorija". Valskybinė leidykla planuoja išleisti 28 toms Dickenso raštų, 15 toms Tackerao ir 10 toms Shakespearo. Jau išėjo du tomai Bernard Shaw raštų ir naujos laidos Burns ir Shelley kūriniai.

Pasigirsta drąsūs kritikų balsai. Šių metų vasario mėnesį partijos kongreso metu Michail Solochov, autorius knygos "Tykiai teka Donas", pareiškė, kad Sovietuose nėra šiuo metu rašytojų, kurs prilygtų Gorkiui. Rašytojų sąjungos nariai esą daugiausiai "mirusios sielos", prisiglaudusios Maskvos apylinkių dachos (vasarnamiuose) ir per paskutinius 20 metų gal tik koks 10 gerų knygų tebuve Sovietuose išleista.

Gaila, kad ir pats Solochovas savo veikalė "Aperstieji dirvonai", rašydamas apie priekarių kolektivizaciją, pasiliko blakus ir juo Rusijoje mažai domimasi.

— J. Pr.

KRONIKA

• **Dr. Vydūno premija.** Mažosios Lietuvos Bičiulių draugijos Kanados centro valdyba skelbia dr. Vydūno Vardo \$1000.00 vertės premiją už geriausią 1956/57 m. parašytą (neišspausdintą arba išspausdintą, bet dar nepremijuotą) Mažąją Lietuvą liečiantį veikalą.

Veikalas turi būti iš Mažosios Lietuvos gyvenimo, dabarties ar praeities, parašytas grožinės literatūros ar mokslo veikalo pobūdžio, netrumpesnis kaip 250 puslapių spausdintos knygos normalaus formato ir tinkamas verstis į svetimas kalbas.

Premijai galima siųsti ir mašinėle parašytus veikalus (3 egz.).

Premijuotini veikalai atsiunčiami iki 1957 m. gruodžio 1 d. Mažosios Lietuvos Bičiulių draugijos Kanados centro valdybos antraščiui: V. Pėteraitis, 5155 Bourbonniere, Apt. 6, Montreal, Que., Canada.

Skiriama premija nebus skaldoma tarp atskirų autorių.

Jeigu iš atsiųstų konkursui veikalų premijuotino veikalo neatsirastų, premija tais metais nebus skiriama.

Pirmoji premija bus įteikta 1958 metais kovo mėnesio pa-

ŽMOGAUS KŪNO KITIMAS

DR. V. LITERS KIS, Vokietija

Žmogus prasideda iš vienos celės. 20 metų vidutinis žmogus sveria apie 170 svarų. Kūno svoris, palyginus su pirmąsiais metais, pasidaro 20 milijardų kartų sunkesnis. Klausimas, kiek per 20 metų žmogus sunaudojo maisto? Bent 100 kartų daugiau kaip kūno svoris. Didžiausia maisto dalis skiriama energijai. Tas maistas kūne suveda ligi anglies dvideginio ir vandens ir išskiriamas iš kūno. Kita maisto dalis skiriama kūno skysčių, celių, audinių ir organų sudarymui ir nuolatiniams medžiagų keitimui.

Mūsų kūne vyksta nuolatinis "medžiaginis atgimimas". Vadinasi, vyksta nuolatinis kūno medžiagų atnaujinimas. Pasilikta tik mūsų "aš".

Prieš 20 metų buvo dar manoma, kad žmogaus kūno medžiaga atsinaujina per 7 metus. Vėliau tas laikas sutrumpintas ligi 4 metų.

Dabar yra tikslesnių tyrimų priemonių, prie kurių priklausė 1932 metais Urey surastas sunkusis vanduo. G. von Hevesy išvystė radioaktyviomis medžiagomis tirti aparatą.

Prieš 100 metų žmogaus kūno vandens kiekiui nustatyti bu-

baigoje Montrealyje, minint dr. Vydūno 90 metų gimimo sukaktį.

• **Franciška Dvylaitytė** baigė Ontario Meno mokyklą Toronte ir kviečiama mokyklų meno inspektore pareigoms Ontario valstybėje.

• **Jurgio Savickio** knygos *Žemė dega* antra dalis jau spaudoje; numatoma, kad knygų rinkoje pasirodys apie rugpjūčio mėnesį.

vo tik vienas kelias: žmogaus lavoną išdžiovinti. Kūno svorių skirtumas prieš džiovinimą ir po džiovinimo rodo kūno vandens kiekį. Po kurio laiko buvo išvystytas kitas metodas: žmogui buvo švirkščiami tam tikri dažai aiškiai nustatytos koncentracijos. Po to būdavo imama kūno skysčio proba ir nustatomas dažų koncentracijos nusilpnėjimas. Iš to darydavo išvadą apie vandens kiekį kūne. Bet šitas metodas toli ligi tikslumo. Dalį dažų pats kūnas sunaikina. Žymiai tikslesnė priemonė kūno skysčiams tirti yra sunkusis vanduo, kurio tankumas 1,105. Bandymas atliekamas šitaip: tiriamam asmeniui duodama gerti 0,1 litro vandens, kuriame yra 10 procentų sunkiojo vandens. Po kelių valandų, kada vanduo pasiskirs to po visą kūną, imama kraujo proba, iš kurios atskiriamas vanduo. Dabar nustatomas sunkiojo vandens kiekis. Daleiskim šita proba turi tik 0,02 procentus sunkiojo vandens. Vadinasi, sunkiojo vandens koncentracija dabar mažesnė 500 kartų (nuo 10 proc. ligi 0,02 proc.). Iš to išvada: 0,1 litro vandens kūne atsiskiedė 500 kartų. Vadinasi, kūnas turi 50 litrų vandens.

Po ištisos eilės bandymų nustatyta, kad suaugęs žmogus turi 59 proc. vandens. Tas nušimtis gali svyruoti 3,7 procento. Žmogaus kūno vanduo atsinaujina per 13,5 dienas (pagal 1951 metų duomenis tarp 9 ir 14 dienų). Po nepilnų dviejų savaitių visas žmogaus kūno vanduo yra pakeistas.

Netoks greitas yra kietų kūno medžiagų atnaujinimas. G.

von Hevesy atliko šitokių bandymų: suaugusiam triušui jis kasdien švirkštė radioaktyvaus fosfato. Radioaktyvumą nustato Geigerio aparatu. Hevesy šitaip nustatė, kad po 50 dienų pasikeitė arba atsinaujino 30 procentų minkštų kaulo medžiagų. Kietų medžiagų atsinaujino tik 7 procentai. Suaugusio žmogaus skeleto atsinaujinimas vyksta labai lėtai. Bet nuolatinis ir gana greitas yra augančio žmogaus kaulų atsinaujinimas.

Kietų medžiagų atnaujinimo tempas labai nevienodas. Muskulų adenosin trifosforinė rūgštis atsinaujina per 40 sekundžių. Lecitino molekules atnaujinimui reikia kelių valandų. Žmogaus kūno geležies junginiai atsinaujina per metus laiką. Erytrocito (raudonojo kraujo rutuliuo) amžius 120-130 dienų. Iš erytrocytų pasidaraisi laisva geležis gali būti panaudota naujiems kraujo rutuliams. Medžiagų atnaujinimas nereikia pakeitimo visiškai naujomis medžiagomis: senos medžiagos gali būti panaudotos naujų audinių statybai. Kietų medžiagų atnaujinimas yra relatyvi sąvoka.

Didžiausią smegenų dalį sudaro fosfolipoidai, prie kurių priklauso lecitinas, cefalinas ir kitos giminingos medžiagos. Pusės fosfolipoidų atnaujinimu reikia 30 dienų. Bandymai buvo daryti su triušiais. Bet ty-

rimų išvados daugiau ar mažiau tinka ir žmogui. Biochemikų manymu, po kelių mėnesių žmogus įgyja "naujus smegenis".

Mūsų kūnas yra gamtos dailis. Gamta skolina mūsų kūnui medžiagas tik labai trumpam laikui.

Vestuvių nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė
PRECIN PHOTO STUDIO
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.
4058 Archer Avenue
Telefonas Virginia 7-2481

Tele. Republic 7-5503
ADOMAS VAITKEVICIUS
ANGLŲ IR ALYVOS PARDAVIMAS
Visų rūšių aamų apšildymo sistemos įvedimas, perdirtimas ir patalysymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
Atstovas
4919 So. Paulina St.
P.Rospect 6-7960

JONAS GRADINSKAS
Kambarių vėsinčiai, vėdinčiai; radio: vokiški, kišeniniai, nešiojami, automobiliams: televizijos; telefonai, varomai baterijomis
J. G. TELEVISION COMPANY
2512 W. 47TH ST. TEL. FRONTIER 6-1998
TAISYMAS GARANTUOJAMAS RAŠTU — 100%

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
pataria:
1. Nepraileiskite visų uždirbtų pinigų. Taupykite nors dalį.
2. Pinigams padėti nereikia važinėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokėsime pašto išlaidas.
3. Planingas taupymas visados moka gerus dividendus.
2202 WEST CERMACK ROAD
Tel. Virginia 7-7747
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.
Chartered and Supervised by the U. S. Government
ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų. Ketv. nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vak. Šeštadi. nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiadi. visai neatidaro.

Naujas arba Vartotas Automobilis
GALIMA NUPIRKTI BE PINIGŲ P A S
BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
NAUJAS 1956 CHRYSLER \$2,495
NAUJAS 1956 PLYMOUTH \$1,495
Daugybė garantuotų visų išdirbusių vartotų automobilių už labai atpigintas kainas
BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
CHRYSLER - PLYMOUTH DISTRIBUTOR
4030 Archer Ave., Chicago 32, Illinois Telef. Virginia 7-1515
Seniausia, didžiausia ir teisingiausia lietuvių automobilių pardavimo ir remontavimo įstaiga

SVARBI NAUJIENA MŪSŲ TAUPYTOJAMS

NUOŠIMČIŲ BUS MOKAMA UŽ JŪSŲ SANTAUPAS NUO LIEPOS 1 D., 1956 M.

2%

Bendrai
Turtas Virš
Vieno Šimto Milijonų
Dolerių

Nariai
Federal Deposit
Insurance
Corporation

The Drovers Banks

47th Street & Ashland Avenue • Yards 7-7000

Since 1883

Egzistencializmo pirmtakas

100 metų po Kierkegaardo mirties

P. GAUCYS, Chicago, Ill.

Neseniai sukako šimtas metų nuo danų filosofo Soren Kierkegaardo mirties. Laiko bėgyje tasai nelaimingas danas tapo madingu autorium, jam buvo suteiktas skambus "egzistencializmo tėvo" titulas, nors tam nebuvo jokio rimto pagrindo. Jis vadinamas didžiu filosofu, nors iš tikrųjų jis buvo genialus mastytojas. Apie jį daug kalbama, bet jis mažai skaitomas, nes jis nelengvai suprantamas. To nepaisant, jo įtaka žymiausiame prancūzų egzistencializmo atstove Sartre, tarpininkaujant vokiečių filosofui Heideggeriui, yra visiems žinomas faktas. Taip pat ir garsusis ispanų rašytojas M. Unamuno juo labai žavėjosi ir patyrė stiprią jo įtaką. Norėdamas jo raštus skaityti originaline, specialiai išmoko danų kalbą.

Tragiškos dienos šeimoje

Būdingiausias jo gyvenimui bei raštams dalykas buvo kančia. Kai jis gimė, jo tėvas ėjo 57 metus, o jo motina — buvusi jo tėvo tarnaitė ir antroji žmona — 45 m. Dorovinė nesantaika tarp tėvo ir sūnaus neužtruko pasireikšti. Būdamas 12 metų vaikas, sustyręs ir alkanas, ganydamas avis tolimoje ganykloje, staiga, pagautas nusiminimo, užlipa į kalvą ir ten praeikia Dievą. Tai padarė ne mūsų filosofas, bet jo tėvas. Tačiau šitas faktas giliai paveikė visą Kierkegaardų šeimą, atimdamas iš jauno Soreno laimingą jaunystę ir padarydamas jį nerimo pranašu. Jo tėvas svarbus visuomenės narys, religingas ir griežtas. Bet vieną dieną, įkaušęs, ištaria keletą žodžių, kuris Soreno pusiausvyrą pasileidžia visam gyvenimui.

Soreniui sukakus dvidešimt dvejus metus, jo šeimos gyvenimas pasiekia tikros nelaimės laipsnį. Iš septynerių šeimos vaikų du jau buvo mirę prieš trejus metus. Per sekančius dvejus metus miršta jo brolis, dvi seserys ir motina. Po metų jis sužino nuodėmingą tėvo paslaptį, kad šis prieš vesdamas savo antrą žmoną, ją išprievartavo. Visi tie įvykiai stipriai paveikė jaunąjį Soreną. Kaip jis vėliau prisipažįsta, jis sukielo prieš tėvą, o sukilimas prieš tėvą reiškė sukilimą ir prieš Dievą. Atitoleis nuo tikėjimo ir jausmo jis gyveno idėjų ir meno egoistiniame pasaulyje.

Po trečių metų jis susitarkė su tėvu, tada jau 82 metų senuku, kuris viską išpažino savo sūnui. Po trijų mėnesių jis mirė. Sorenas tiki, kad nuo nepaprasto įtepmimo jėgų atliekiant toki sunkų prisipažinimą, jis pasiaukavo dėl sūnaus labo. Visiškai susitarkęs su tėvu jis sugrįžo prie Dievo, būdamas įsitikinęs, kad visas tėvo kaltės jis turįs paveldėti ir išpirkti.

Ryšiai su sužadėtine

Jo santykiai su sužadėtine dar labiau gusdinančio pobūdžio. Sorenas susipažįsta su Regina Olsenaitė, kurią jo biografas aprašo kaip gražią turtinę, meilę ir nepaprastai inteligentišką mergaitę. Jai tik 16 metų, ir ji susižadavusi su garsioju vokiečių poetu Fridrichu Schlegeliu. Tačiau greitai Soreno garbė — kuri ir dabar jau didelė — suvilioja ją ir jį nutraukia ryšius su Schlegeliu ir pasižada tekėti už Kierkegaardo. Bet kaip tik tada prasideda drama, kaip jo pernelgus didelio skrupulingumo išdava.

Savo dienyne Kierkegaardas pažymi: "Sekančią dieną aš pasijutau apsigavęs. Toks atgalautojas kaip kad aš... mano "vita ante actem", mano liūdesys, to gana..."

Ne tai, kad jis jaustųsi Schlegelio varžomas, bet jam rodo

kad jo nepriklausomybei gresia pavojus. Iš kitos pusės, jis save klausia, ar jo būsimoji žmona neperlengvai pasiduos jo įtakai. Čia dar prisideda kitokio pobūdžio nuogastavimai. Nuo vieno nelaimingo įvykio jaunystėje jis paliko liguistas. Tai jam niekad neleido sportuoti su draugais, ir jis save klausia, ar jis galės būti geru vyru. Jis jaudinasi dėl gauto pasiūlymo prisilimti pastoriaus pareigas. Visi šitie rūpesčiai jį daro vis šaltesnį Reginal.

Nenorėdamas pasirodyti, kad jis ją apleidžia, nes tai jam sudarytų daug nesmagumų labai griežtoje visuomenėje, jis stengiasi jai patikti kuodaugiau sia progą nutraukti ryšius su juo. Jis vaidina komediją taip, kad jis turėjo būti laikomas don žuanu ir pamišėliu, ir naudoja si bet kokia proga sudaryti apie save neigiamą nuomonę. Iš dailės tai jam pavyksta, bet tik ne Reginos atžvilgiu, kuri daisiprotėjo ir atsisakė nutraukti su juo ryšius. Tokia būklė buvo skaudi jiems abiem. Tačiau tai buvo neišvengiama.

Šį atsisakymą jis pergyveno kaip lėtą kančią, kur tepasibai gė tik su jo mirtimi. Tai buvo daugiau kaip meilės auka, tai buvo gyvenimo auka, nes toje meilėje visas jo gyvenimas buvo pasiekęs degamo taško. Bet jis buvo įsitikinęs, kad šis atsisakymas ir jo vyriškumo kančia buvo nepermaldujamas krikščioniško tikėjimo reikalavimas. Nes, anot jo, krikščionybė yra giliausia žaizda, kokia gali būti padaryta žmogui. "Mūsų amžius yra reikalingas ne genijui, bet kankiniui". Tačiau kitoje vietoje jis sako: "Nevedęs žmogus gali daugiau pasireikšti dvasios gyvenime nei vedęs, jis gali viską rizikuoti".

Simpatiškoji antipatija

Iš to naujo bandymo išdygo daigai jo filosofijos, kurią jis pats išgyveno.

Kierkegaardo filosofinė laikysena — ne niūrus pasitenkinimas. Ji atitinka gyvenimo primatą. Jis nori žmones atitraukti nuo rutinos, sujaukti jų turimas pozicijas, išprovokuoti jų vitalinį ryšį. Jis yra, kaip vėliau bus Sartre, laisvės filosofas. "Egzistuoti, — jis rašo, — jeigu tuo žodžiu nelaikomi gyvenimo monai — negalima be kančios".

Pirmoji to sielvartingo potraukio išdava yra kova prieš bet kokią objektivuotą realybę.

Dėmesio Vasarotojams

Cape Cod, Mass., prie garsiojo "Craigville Beach", atidroma nauja vasarvietė "Bangas".

Šilta Golfo srovė, geras privatus paplūdimys su kabina, dušu ir kitais patogumais. Mėgėjams žuvauti arba irkluoti laiveliais čia pat yra didelis, gražus ežeras, prie kurio turime nuosavą priėjimą, apaugusį pušimis. Vasarvietė supa 18 ac. dydžio nuosavas pušynas. Yra žaidimo aikštelės. Šalia gerų kambarių pačioje vietoje turime ir keletą atskirų kabinų.

Traukiniais ir lėktuvais reikia vykti iki Hyannis, Mass. Ta vietovė yra 3 ml. nuo mūsų vasarvietės. Iš Bostono eina autobusai.

Adresas: "Bangas" Great March Rd., Centerville, Mass.

Dėl smulkesnių informacijų ir užsakymų kreiptis:

O Šlepačienė, 250 Columbia Rd., Boston 21, Mass. Telef. G.A. 7-4560,

arba A. Pakštienė, 15 Wenderover St., Boston 25, Mass. Telef. A.V. 2-8046.

Juozas Kaminskas

Seni kapeliai

bę. Tai nereiškia tvirtinimo, kad nėra tiesos, bet tai yra sąjimas abejonės į sielą to, kuris patogia sau minti įsitikinimą. Tiesą tegalima surasti tik aištingai jos įsiekiant, šių dienų išsireikšimu, pasakytume — visos asmenybės įsijungimu. Į karštis yra tiesos įsiejimo kriterijus. Tasai įsiejimas susidurs su dviem keliais: jautyvingumu ir dorove.

Tačiau jautulingas gyvenimas labai greitai tiesos įsiejimą žmogų atveda į neviltį, į savotišką anot Kierkegaardo "mirties ligą". Kai dėl antrojo kelio — juo pasukus, susiduriama su nerimu. Kas yra tasai nerimas? Tai amžinybės žymė žmogui. Nes amžinybė, nes dvasia sunkiai susitaiko su mūsų kūno buvimu, su mūsų pojūčiais. Jie priešinosi vienas kitam, bet vis tik jie yra sujungti drauge. Pasakytume, kad tarp jų yra simpatiška antipatija ar antipatiška simpatija.

Religinis gyvenimas

Tačiau Kierkegaardas suranda nerimui išeitį. Jis jam nerodo būdą amžinybę realizuoti žemiškuose dalykuose. Toji priemonė — religinis gyvenimas. Bet jis reikalauja iš žmogaus didelio pasistiepiamo. Religią jis laikė ne paprastą doktriną, kurią privalu tikėti ir ją ginti, bet faktų, gyvenimui statančių didžiulius reikalavimus.

Išganymo džiaugsmas turi būti laimėtas kaip galima intensyvesniu įsisavinimu tiesos ir aistringiausiu atsidavimu jos reikalavimams.

Apmąstydamas danų gyvenimą, Kierkegaardas matė, kad jie visi buvo gimę krikščionimis, kaip žydai buvo gimę žydais, tačiau dauguma jų gyveno jautulingą gyvenimą, arba, geriausiu atveju, pagal įprastinę dorovę. Jo gi manymu krikščioniškas gyvenimas reiškia kančią, bet toji kančia neturi vesti į neapykantą ar panieką.

Dvasinė krikščionybė

Kierkegaardas kritikavo savo laiko krikščionybę ir jo mintys apie tai, ką jis laiko tikrąja krikščionybę, paremtos egzistencialinio mąstymo principu. Šitai jį atvedė į išvadinę ar dvasios krikščionybę, ar anot Šv. Pavolo žodžių, į atmetimą "kūniškos" krikščionybės — susitaikios su šio pasaulio gyvenimu — ir į įsiejimą dvasinės krikščionybės. Tačiau dvasios tikrovė reikia siekti ne nerodo būdą amžinybę realizuoti žemiškuose dalykuose. Toji priemonė — religinis gyvenimas. Bet jis reikalauja iš žmogaus didelio pasistiepiamo. Religią jis laikė ne paprastą doktriną, kurią privalu tikėti ir ją ginti, bet faktų, gyvenimui statančių didžiulius reikalavimus.

Tasai jo nujautimas tokio išvadiniskumo reikalo, buvo tiesiog pranašiškas. Atrodo, jis

buvo tikras gresiančia krize žmogaus sąmonės istorijoje, kad Vakarų civilizacija artėja prie vieno periodo galo (dabar tai visiem aišku) ir — arba jį pakils ar žlugs. Jis matė, kad mūsų kultūros, dorovės ir religijos luoba patapo pernelgus trapi, kad galėtų išlaikyti bekančią išvadinę ugnį. Jis paskelbė "Europos bankrotą" ir demoniškių jėgų įsiviešpatavimo pavojų. Jis buvo įsitikinęs, kad tik viena krikščionybė tegali suvaldyti tą chaosą, bet krikščionybė turinti turėti drąsos nusileisti į išvadinę pasaulį ir stoti veidas į veidą priešais jį. Šimtmečiu vėliau tasai išvadiniskumas, kurį jis vienas skelbė, patapo visiems suprantamas ir, galiausiai, beveik išstudijuota žmogaus psichės sritis. Bet jį vis dar tebėra nesukrikščioninta.

"Žmogus — jis sako — yra sielinių ir kūniškų pradų sintezė. Bet tokia sintezė neįmanoma ten, kur tie du pradai nėra sujungti trečiojo, šis pastarasis yra dvasia". Dvasia gi yra sintezė begalybės ir ribotumo, laikino ir amžino, laisvės ir būtinumo. Dvasia duoda pradžią tikrai ir amžinai esybei tuo nauju gimimu iš vėrsaus (kas kartą yra ir iš vidaus) pakeičia sielą į dvasią.

Tuo būdu Kierkegaardo antitezė iš esmės prilygsta Šv. Pavolo antitezei jo laiške Romėnams. Jis, kaip ir Šv. Pavilas, aištingai tikėjo, kad, "jeigu mes gyvename "kūniškai" (t. y. materialinių reikalavimų gyvenimu), mes turime mirti (nes bet kokia medžiaga turi žūti), bet jeigu mes sutrandome kūno impulsus (pasilikdami su Dievu ir dvasios gyvenimu) ir juos perkeičiame į dvasios galią, mes gyvenime amžiną gyvenimą.

Religinė ir kultūrinė revoliucija Kadangi apimė visą gyvenimą, o religija jam buvo gyvenimas, jo skelbiamoji revoliucija buvo ne tik religinė, bet

IS ARTI IR TOLI BALDŲ PERKRAUSTYMAS
Naujas specialus didelis sunkvežimis su pilna apdara. Pigus ir sąžiningas patarnavimas.
R. ŠERENAS
4346 S. Wood St., Chicago 8, Illinois, tel. VI 7-2972

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAI PRISTATOM VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St.
Tel. Victory 2-1272

Apkainavimą ir Prekių Pristatymą Teikiame Nemokamai! Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 8 val. vakaro.

taip pat gyvenimo ir kultūros. Jis kaltino visą mintijimo kryptį, religinę, idealistinę, pseudo-demokratinę kultūrą, jo laikais viešpatavusią jo šalyje, ir besivaržančią, bejausmę, ištaigas pamėgusią visuomenę — mintijimo ir gyvenimo būdą, kuris tik dabar rimtai ir visuotinai yra pradėtas pulti. Kierkegaardo revoliucinė gyvenimo kritika tuo būdu apėmė ištisą naujųjų laikų socialškai politinio

gyvenimo pastatą ir dauguma institucijų, idėjų ir būklių, kurias jis smerkė, tolydžio tebėra neišspręstos ir po šiai dienai. Būdinga, kad savo dienyne jis pasisako "išėjęs polemizuoti prieš savo amžių". Toji jo polemika ir kaltinimai pilnausoje tebetinka ir mūsų amžiumi.

Kituose mes mylime tai, ką matome juose gėrio atspindint. — P. Rosegger

MES PRISTATOME ANGLIS BEI PEČIAUS ALIEJŲ

DIDELIAIS IR MAŽAIS KIEKIAIS!

Mes taipgi perkraustome jūsų baldus saugiai — keletą bloky ar keliasdešimtų mylių. Reikale šaukite mus. Vieno kambario baldus arba viso namo — kreipkitės pas mus. Turį daug metų patyrimo perkraustymo darbe.

STASYS FABIJONAS
2146 So. Hoyne Avenue Tel. Virginia 7-7097

VIRŠ 15,000,000 Amerikos gyventojų žino,

kad taupyti apdraustose Taupymo ir Skolinimo Bendrovėse yra saugu ir pelninga.

Universal Savings and Loan Association užtikrina saugumą ir gražų pelną.

Saugumą užtvirtina Suvienuytų Valstybių valdžios agentūra iki \$10,000.00 kiekvienam indėliui ir reikalingi rezervai, o pelną — patyrusių ir sąžiningų vedėjų pastangos.

Galite taupyti atvykdami asmeniškai ar per laiškus. Bus greitas ir draugiškas patarnavimas.

Dėl paskolų ir visais finansiniais reikalais kreipkitės:

UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1800 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir taisymas
2646 W. 69th St. REpublic 7-1941

APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS
IS TOLI IR ARTI
NAUJI DIDELI TROKAI—NAUJAUSI KRAUSTYMO IRANKIAI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS—PIGUS IR SĄŽINGINGAS PATARNAVIMAS
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69th St. CHICAGO 36, ILL. Tel. WAlbrook 5-9209

ROOSEVELT FURNITURE CO.
(LIETUVIŲ KRAUTUVĖ)

Pirmą kartą pasiūlo oro vėsintuvą (Air Conditioner) tik už \$39.95. Tas vėsintuvas galima naudoti kiekvienam kambariui ir automobiliui. Galite šį vėsintuvą gauti 5 dienų išmėginimui. Ne reikia mokėti rankinių ir mokestis tik \$1.00 į savaitę.

ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 W. Roosevelt Rd. Telefonas SEeley 3-4711

NELLIE BERTULIS IR FELIX RAUDONIS, savininkai
Krautuvė atidaryta kasdien iki 6 val. vak. Pirmaid. ir Ketvirt. iki 9 val. vak. ir Sekmdieniais nuo 11 val. ryto iki 4:30 v. p. pietų.

Mes mokame Aukštą Dividendą

MIDLAND
Savings and Loan Association
4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

PERKRAUSTYMAI — MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Iš artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekančiais:

ANTANAS VILIMAS
3415 S. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas — FRontier 6-1882

NARIAI LIETUVIŲ TAUP. IR SKOLINIMO

8-VIŲ LYGOS, KURIOSB

Kiekvieno Santaupos Apdraustos Iki \$10,000.00

IR

Paskolos Duodamos Namų Įgijimui Lengvomis Salygomis

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6234 S. Western Ave. Chicago 36, Ill.

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 W. 47th St. Chicago 32, Ill.

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 So. Halsted Street Chicago 8, Ill.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 S. 49th Ct., Cicero 50, Ill., Tel. TO 3-8131-32

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 S. Halsted St. Chicago 8, Ill.

Skanus Europietiškas Kaimo sūris — primins jums jūsų gimtąjį kraštą. Šis sūris parduodamas Chicagoje, jūsų apylinkėse krautuvėse. Krautuvei jo neturint, jums pareikalavus, galėtumėte užsakyti.

Naujoji dailininkų sąjunga

Pasikalbėjimas su jos pirmininku Z. Kolba

Chicagoje neseniai įsisteigė sėkmingas meno dailininkų, Amerikos Lietuvių Dailininkų sąjunga, pasiryžusi išeiti su nauja iniciatyva mūsų meno pasaulyje. Sąjungos pirmininkas dail. Z. Kolba mūs painformavo apie naujosios sąjungos pobūdį ir planus, atsakydamas į šiuos mūsų pateiktus klausimus:

— Kurie motyvai lėmė Chicagoje organizuoti Amerikos Lietuvių Dailininkų s-gą?

— Pats gyvenimas verčia jungti profesiniais pagrindais išsiblaškiusias lietuvių meno pajėgas našeniam kūrybiniam darbui ir skirti darbo rezultatus Lietuvai laisvinti.

Visi liet. dailininkai Amerikoje privalo turėti bendrą savo vadovybę bendriems ir esminiams meno reikalams tvarkyti, pvz. atstovauti, bendroms kilmos jėgoms ir vietinėms reprezentacinėms meno parodomis ruošti, liet. dailininkų kartotekai vesti, Lietuvos meno istorijai išleisti ir t.t. Viso galime sėkmingiau siekti tik susiorganizuavus ir turint bendrą vadovybę.

Bendros dailininkų vadovybės reikalauja ir ši aplinkybė: lietuvių tautos pirmųjų politinių ir kultūrinių uždavinių atžvilgiu didžiausių nuostolių turime, kai nesugebame suruošti reprezentacinės visų liet. dailininkų meno parodos periodiškai bent kas treji metai arba didžiųjų konferencijų bei kongresų progomis.

Be to, liet. dailininkai turi vieningai ir organizuotai išeiti iš siaurų ribų, iš nepateisinamos nei etikai, nei intelektualiai tarpusavio trinties į platesnę veikimo erdvę, pvz. ruošdami kolektyvines meno parodas amerikiečiams, leisdami propagandinius meno leidinius, garsindami Lietuvos kultūrą ir vardą ir t.t.

Mes turime skatinti ir propaguoti, kad liet. dailininkų kūryba tremtyje daugiau reikštų mūsų tautos buitį, dvasią, charakterį, o mažiau skolinto formalizmo, tuomet ir tarptautinėje dirvoje bus greičiau atžymėti mūsų individualiniai bruožai. Liet. dailininkų menas turi būti mūsų tautai skirtas, o ne bulvariniam menui dėl biznio; turime kurti savitą tautinį stilių.

Gyvenamojo meno sąlygomis, s-ga turėtų siekti: apsaugoti mūsų atsivežtus tautinius idealus, tradicijas; pagerinti kūrybinio darbo sąlygas; apjungti saugant nuo nutautėjimo mūsų liet. emer. dailininkus ir jaunąją mūsų menininkų kartą; apsaugoti mūsų profesinę teisę ir etiką; atstatyti dailininkų au toritetą mūsų bendruomenėje ir pasitvirtinti bei suvieninti tar pusavyje; organizuoti į vargą patekusių kūrėjų savišalpą ir t.t.

Sicms tikslams siekti jungiame visus išsiblaškiusius Chicagoje ir apylinkėse lietuvių dailininkus į vieną neutralią Amerikos Lietuvių Dailininkų S-gą. Mūsų šūkis turėtų būti: visas meno jėgas skirti kūrybai ir per ją Lietuvos laisvei.

— Ar ši s-ga planuoja palai kyti ryšius su jau veikiančiomis panašiomis organizacijomis New Yorke ir kt.?

— Mūsų pirmas uždavinys yra kuo skubiausiai kreiptis į kitas dail. organizacijas, kad demokratišku keliu ir garbingomis nuolatomis išrinktume cent rinę lietuvių dailininkų vado vybę Amerikoje. Turint ją, savaimė atsirastų pilnas ryšys.

Mums taip pat būtų smagu palaikyti tremtyje pradėtą bendradarbiavimą su architektais.

Jungiant visas dail. organi zacijas vienoje vadovybėje, ga li iškilti reikalas tų organizaci jų pavadinimų suvienodinimas.

— Ar ši s-ga telks tikslai pa

— Ar s-gos nariams leidžia ma priklausyti kitoms dailininkų organizacijoms?

— Šios s-gos nariai pilnai ga li priklausyti kitoms dail. organi zacijoms, jeigu jie randa tai naudinga savo profesijai ir tu ri laiko. Mūsų s-gai tai yra nau dinga, nes jos nariai yra lyg bendradarbiavimo atstovai ir ryšinininkai su kitomis meno or ganizacijomis.

— Ar s-ga numato ruošti pa rodą?

— Principiniai parodų reika lu s-ga numato: apžvalginę, kuriose visi nariai gali dalyvau ti, patys atrinkę savo geriausius kūrinius, ir reprezentaci nes parodas — jūrų komisijos atrinktų kūrinių.

S-ga dabar svarsto, kaip su ruošti bendrą visų dailininkų reprezentacinę meno parodą ame rikiečiams. Jeigu tokia paro da ir duotų deficitą, kaip kiek viena pavienio dailininko paro da duoda, tai deficitą pateisin tų mūsų kultūros propagavimo laimėjimas.

— Koks apskritai numato mas atstovauti šios s-gos veikim as?

— Augščiau iškelti s-gos tiks lai ir rūpesčiai sudaro bendras jos veikimo gaires; reikia laiko tiems darbams įvykdyti.

— Ar s-ga neplanuoja kokių nors naujų meno leidinių?

— Ir pavieniai partizaniniai meno leidiniai būtų pagirtini jeigu jie neperžengtų elemen tariškiausio meninio padarumo ribų. S-ga apima bendrus visų dailininkų veikalus ir išsina daugiau ar mažiau iš pavienio samprotavimo. Leidžiant meno leidinius visuomenės lėšomis, reikia vadovautis mūsų kultū ros ir tautos nauda, o ne pa vienio asmens reikalu. Neabejo ju, kad meno leidinių klausimas būtų s-gai aktualus, tačiau platesniais pagrindais ir dides ne nauda visiems.

Kiek teko patirti, Kultūros tarybai yra pasiūlyta išleisti vienos grupės dailininkų pa ruoštą meno istoriją. Jeigu bū tų bendra dailininkų vadovybė, ji būtų kompetentinga tarti, ar ši meno istorija yra objektyvi ir ar ji apima visą Lietuvos me ną, ar tik jos dalį. Tuo tarpu šis kultūrinis darbas yra užsal dytas ir nėkas iš to naudos ne turi.

— Kokios yra pažiūros į mū sų spaudą meno ir dailininkų reikalu?

— Reikia džiaugtis ir pareikš ti padėką ypač "Draugui", "Ai dams", "Naujienoms" ir kit.

laikraščiams už meno ir dailini nų propagavimą jų puslapiuose. Tačiau s-ga kviečia mūsų spau dą į talką kovoje prieš neetiš kos tendencijas ar formas straipsnius.

Kritika yra esminis tautos kultūros pažangos akstinas, bet ne asmeninis sąskaitų suvedinė jimas. Be sveikos meno kritikos mes neišsivaldysime pažangos tiek ryšium su pačių kūrėjų kul tyvuojamo meno rūšim, tiek ir santykių su visuomene, kuriai kritika turi būti sąžiningiausias vertintojas ir objektyvus vado vas.

"Spaudos etinis budrumas vi sur yra sunkenkėjęs, o vietomis — jis nepateisina net jokių mo ralės dėsnių", rašoma apie mū sų spaudos etiką (žiūr. "Drau gą" 1955.X.19).

Todėl s-ga turi savo spaudos vedėją, kuris stengsis teisingai ir objektyviai formuoti spaudą ir per ją visuomenę apie s-gos dailininkus ir jų kūrybą.

— Ką turite galvoje minėda mas profesinę etiką?

— Daugel profesinių organi zacijų turi savo įstatus ir nerašytas profesines tradicijas, ku rias reikalauja narius laikytis tam tikros disciplinos ir korek tiško elgesio su kitais tos ar kitos profesijos nariais, neprasi lenkiant su kolegišku mandagu mu, padorumu, etika.

Kaikurie mūsų profesionalai, patekę į kitas gyvenimo sąly gas, suskubo prisitaikinti prie svetimo krašto papročių ir pa sisavinti svetimus ir mūsų cha rakteriui bei kultūrai žalingus įpročius.

Baigdamas, kviečiu visus ge ros valios lietuvių dailininkus Chicagoje ir apylinkėse jungtis į Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungą pozityviam kūrybiniam darbui Lietuvos labui.

Be to, kiekvienas specialis tas turėtų dirbti mūsų bendruo menį tik savo srities darbu, ne pažeisdamas savo kolegų inte resų, nesąžiningais, meno dar bais. Tik iš tokių darbų atrink ti geriausi gali mus represen tuoti ir tada kalbėti apie mūsų kultūros pažangą.

Mums taip pat skaudu, kai iš mūsų bendruomenės surink tų pinigų mokami hotelarai sve timiesiems už meno darbus, ku riuos galėtų ne blogiau atlikti ir savięji, kaip pavyzdžiui ru munui už padarytą Aušros Var tų P. Marijos mozaiką.

Visais s-gos reikalais kreip tis šiuo adresu: 5647 So. Wood Str. Chicago 36, Ill., arba telef. PR 6-4324.

Lietuvių Prekybos Namai

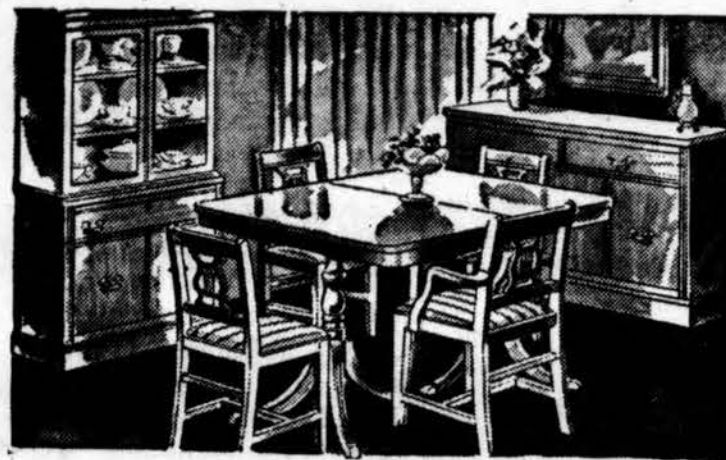
BALDAI — NAUJAUSIO STILIAUS —

BE BROKŲ

SĄSKAITOS BE
FINANSŲ
KOMPANIJŲ

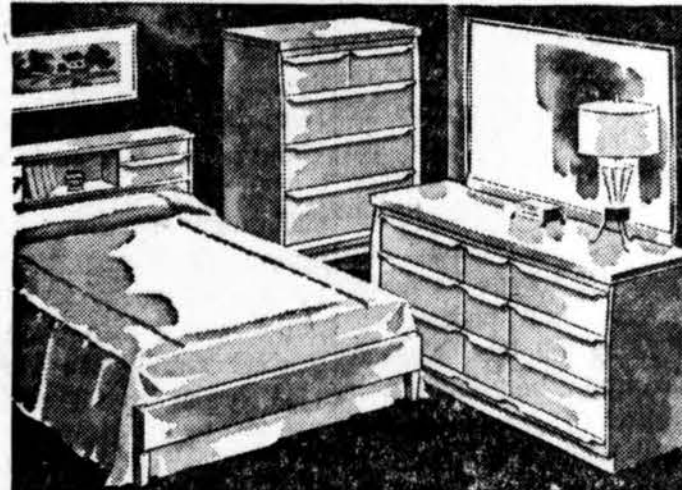

Didžiulis pasirinkimas svečių kambario baldų, 100% vilna ar nailon, su dviem ar vienu foteliu nuo \$150.00—350.00

Vien 50 įvairiausių valgomųjų, Mahagoni, riešuto, ar ažuolo, vyšnios medžio — 7 dalių valgomieji nedegamu viršumi Formica labai puikūs, stiliaus pas mus tikrai \$129.00

Miegamieji ažuolo, riešuto ar Mahagoni medžio — su šlifotu sidabro veidrodžiu dreseris — komoda — lova — dvi lempos, pas mus tik \$149.00

Virtuvės stalai chromo su formica viršumi, 5 dalių stalai ir 4 kedės nuo . \$39.00—\$99.00

Kilimai 100% vilna, 9x12 puikių spalvų \$59.00
Šaldytuvai 8 cub.-pėdų, 1956 metų tik \$175.00
Parcelano pečiai virimui: Crown, Universal, Norge ir daug kt. \$99-149
Knygoms spintos stiklo durim tik \$29.00
Kavos staliukai ažuolo ar riešuto medžio tikrai \$6.50
Telefonui staliukai, ažuolo, riešuto ar Mahagoni, tikrai \$2.50
9x12 linoleum įvairių spalvų tik \$6.50

FURNITURE CENTER, Inc.

3224-26 South Halsted Street Telefonas - Victory 2-4226

Atidaryta pirmadieniais, ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. Sekmadieniais nuo 10 iki 5 val.

Sukaktuvinių Metų Dovanos Taupytojams

Šiais metais Crane Savings mini savo 30 metų sukaktį. Šia proga bendrovės vadovybė nutarė duoti dovanų visiems naujiems ir seniems taupytojams. Štai jos:

1. Kas atidarys naują sąskaitą arba padės į senąją \$50.00 ar daugiau, tai gaus dovanų bendrovės iaktą su termometru arba puikią piniginę.
2. Kas padės \$150.00 ar daugiau, tai gaus stiprų ir parankų plastikinį arba nailoninį shopping bag (krepijį pirkiniams).
3. Kas padės \$500.00 ar daugiau, tai gaus saugią dėžę dokumentams laikyti arba perlų karolių.

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

2555 West 47th Street LAfayette 3-1083

B. R. Pietkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sekr. ir advokatas
Mokame aukštus dividendus. Kešiuojame čekius. Pardudame ir išperkame valstybės bontus. Taupytojams pataravimai veltui.
ATIDARYKITE SĄSKAITĄ ŠIANDIEN. APRĖJUSIA IŠ \$10.00
DARBO VALANDOS: pirmą, ir ketv. nuo 9 iki 8 val. vak.; antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 5; trečiadienį uždaryta, o šeštadieniais nuo 9 valandos iki vidudienio.

Moterų GYVENIMAS

No. 34
No. 116

Redaguoja ST. SEMENIENE, 3130 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. DAnube 6-6887; Virginia 7-0618

Kultūros kongresas ir moteris

Z. JUSKEVICIENE, Cicero, Ill.

Jau priartėjome prie Kultūros kongreso slenkščio. Šia proga lietuvių moteriai tenka kiek susimąstyti, kad surastų tinkamiausias formas ir būdus tautinės kultūros ugdymui ir jos išlaikymui.

Lietuvės moters nueitas kelias

Jei pažvelgsime į lietuvių moters nueitą gyvenimo kelią, jis yra itin turiningas ir prasmingas. Lietuvė motina buvo pati didžioji lietuvių kultūros puoselėtoja ir pertekėja. Lietuvė moteris, šimtmečių vergijos priespaudoj: kalėjimu baudžiama, į Sibirą tremiama, ruso žandarų rapninku mušama, išlaikė tautos kultūros lobius!

Prie ratelio išmokė savo vaikus skaityti, lietuviška daina ugdė vaiko grožio jausmą, daina į širdį įliejo meilę savam kraštui, o padavimais, legendomis išugdė tautos karžygišką dvasią. Stipri tautos dvasia nugalėjo prievarčią ir tauta prisikėlė iš amžių vergijos. Už tai lietuvių moteriai priklauso didi mūsų ir ateities kartų pagarbą. Galima drąsiai tvirtinti, jog lietuvių motina buvo pati didžioji tautinės kultūros nešėja, jos puoselėtoja.

Kenčianti Lietuva laukia savo dukrų didvyriškumo

Paskubomis peržvelgus lietuvių moters nueitą gyvenimo kelią ir pasiektus jos laimėjimus, mes atsistojame prieš klausimą: ką ir kaip privalome daryti, kad pateisintume savo egzistenciją tautiniu ir kultūriniu požiūriu, kad pasaulio akyse išlaikytume garbingą lietuvių moters vardą?

Būtų klaidinga manyti, kad tik paskiri, kad tik tam tikri amžiai gimdo karžygius, karžyges. Ne! Jei išeivijoje didmiesčių aplinkoje lietuvių motina išaugins savo vaikus tautiškai stiprius, kovingus, morališkai sveikus, ji bus nemažesnę didvyrę už Mickevičiaus legendarinę Gražina Aldoną! Šios motinos heroika žavės tautą ir pasaulį. Tik šios dienos didvyrių kovos priemonės yra skirtingos; joms teks kovoti ne ginklu rankoje, o su medžiaginėmis pagundomis: visų pirma savo vaikų dvasinės gerovės labui teks pasitenkinti vien vyro uždarbiu. Pasirūpinti šeimos rimties valandėlėmis, geras vaikų draugais, pasukti savo vaikų į lietuvišką organizaciją ir prižiūrėti, kad jie tinkamai atliktų organizacinius (sipareigojimus, parūpinti savo vaikui lietuviškų knygų biblioteką ir t. t.

Galima drąsiai tvirtinti, kad kiek stipriai ir ilgai lietuvių moteris išeivijoje pajėgs pasilaikyti savo vaikų tautinei ir moralinei ateities gerovei, tiek ilgai mes išlaikysime gyvą tautinę dvasią išeivijoje ir tiek būsimieji stiprūs moralikai.

Kenčianti tauta įpareigoja kiekvieną savo dukrą, kuriame ji pasaulio kampelyje bebūtų — tautos kultūros lobius perteikti ateities kartoms. Kiekviena lietuvių moteris, tautinės ambicijos žadinama, privalo paklusti šventam tautos įpareigojimui ir visomis galiomis privalo rūpintis lietuvių išlaikymo būdais ir priemonėmis išeivijos aplinkoje ir gyvename laike.

Lietuvių Kultūros kongreso tikslas — tautinės kultūros išlaikymas ir ugdymas

Ruošiamas kongresas kaip tik ir sudaro sąlygas susipratusiems lietuviams susiburti ir diskusijų keliu išsiryškinti tinkamiausius būdus ir priemones lietuvių dvasiai išlaikyti ir ją perteikti ateities kartoms.

Te visos čekagiškės moterys aktyviai jungiasi į Lietuvių Kultūros kongreso eigą, vietinės ir iš tolimesnių vietovių teatvysta su konkrečiu pasiskaidymu didžiojo mūsų tautos uždavinio reikalu.

Kongrese tevyrauja moteris skaičiumi ir aktyvumu! Gausus dalyvių skaičius kongrese tampa sako likusiems Lietuvoje, kad mes neapsnūdome tautos reikale, kad mūsų dėmesio centras yra ne doleris, ne buržiantis motoras, ne kaubojantis televizijos filmas, o idėja, kad medžiaga yra tik priemonė mūsų dvasiniams tikslams siekti.

Lietuvių Kultūros kongresas gausus dalyviais ir gilus turiniu tesako svetimiesiems apie mūsų tautos dvasios stiprybę

Jei paskutinės politikos plotmėje mes, mažos tautos vaikai, galime būti tik stebėtojo rolėje, tai kultūriniam pasaulyje turime galimybę vaidinti vadovaujamą rolę. Vienas prancūzas rašytojas, Mokslo akademijos narys, yra pasakęs: "Aš tikiu mažųjų tautų dvasiniu pajėgumu, aš tikiu mažojo skaičiaus vaidmeniu; pasaulį išgelbės nedaugelis".

Šia kryptimi tautos mintis suka ir mūsų mintytojas prof. S. Salkauskas.

Iš šių pasakytų minčių persiši išvada: mes, mažos tautos vaikai, privalome kreipti visą dėmesį į dvasinį momentą ir čia siekti augščiausio laimėjimo. Turime sąlygas ir galimybes, ir panaudokime jas savo tautos laisvei atgauti ir žmonijos dvasios gerovei siekti.

Te šis mūsų Kultūros kongresas užrekomenduoja mus svetimiesiems, kaip vaikus tautos, kuri siekia dvasinių laimėjimų savo ir žmonijos gerovei.

Kazimiera Tarvainienė su savo dukraitė Benyte Kiaulėnaitė

Vyresnysis sūnus, Zenonas, bolševikmetyje buvo suimtas, kalintas ir galop, komunistams bėgant iš Lietuvos 1941 m., žiauriai nužudytas Rainių miške ir jį palaikai atiduoti Tėvų žemei. Antrasis sūnus, Vytautas — Benediktas, taip pats buvo kalintas ir žiauriai kankintas. Beširdžiai tironai, norėdami išnirpinti, jaunuolį mušė, metė jį tai į karštą kamerą, tai uždarydavo į ledainę ir panašiai.

Apvaizdos pagalba išsigelbės nuo mirties, jis kartu su šeima, artėjant antrajai komunistų okupacijai, pasitraukė į Vokietiją. Vytautas buvo medicinos studentas. Išemigravęs kartu su šeima į Ameriką, jis dar svaiojo testis mokslus. Tačiau praėjus kančios palaužė šitą galią ir jis mirė Detroite 1952 m.

Motulė paliko su dukterim Brone ir žentu Juozu, Kiaulėnu. Juozas, lyg tas lietuviškasis dievdievis, atitrūkęs nuo darbo fabrike, savo laisvalaikį atiduoda lietuviškų raštų audimui. Nuosirdžiai pasakius, jis kuria spalvotus liaudies raštus, sudėdamas į juos savo Tėvynės ilgęsi.

Šia kryptimi tautos mintis suka ir mūsų mintytojas prof. S. Salkauskas.

Iš šių pasakytų minčių persiši išvada: mes, mažos tautos vaikai, privalome kreipti visą dėmesį į dvasinį momentą ir čia siekti augščiausio laimėjimo. Turime sąlygas ir galimybes, ir panaudokime jas savo tautos laisvei atgauti ir žmonijos dvasios gerovei siekti.

Te šis mūsų Kultūros kongresas užrekomenduoja mus svetimiesiems, kaip vaikus tautos, kuri siekia dvasinių laimėjimų savo ir žmonijos gerovei.

Jei paskutinės politikos plotmėje mes, mažos tautos vaikai, galime būti tik stebėtojo rolėje, tai kultūriniam pasaulyje turime galimybę vaidinti vadovaujamą rolę. Vienas prancūzas rašytojas, Mokslo akademijos narys, yra pasakęs: "Aš tikiu mažųjų tautų dvasiniu pajėgumu, aš tikiu mažojo skaičiaus vaidmeniu; pasaulį išgelbės nedaugelis".

Šia kryptimi tautos mintis suka ir mūsų mintytojas prof. S. Salkauskas.

Iš šių pasakytų minčių persiši išvada: mes, mažos tautos vaikai, privalome kreipti visą dėmesį į dvasinį momentą ir čia siekti augščiausio laimėjimo. Turime sąlygas ir galimybes, ir panaudokime jas savo tautos laisvei atgauti ir žmonijos dvasios gerovei siekti.

Te šis mūsų Kultūros kongresas užrekomenduoja mus svetimiesiems, kaip vaikus tautos, kuri siekia dvasinių laimėjimų savo ir žmonijos gerovei.

Jei paskutinės politikos plotmėje mes, mažos tautos vaikai, galime būti tik stebėtojo rolėje, tai kultūriniam pasaulyje turime galimybę vaidinti vadovaujamą rolę. Vienas prancūzas rašytojas, Mokslo akademijos narys, yra pasakęs: "Aš tikiu mažųjų tautų dvasiniu pajėgumu, aš tikiu mažojo skaičiaus vaidmeniu; pasaulį išgelbės nedaugelis".

Šia kryptimi tautos mintis suka ir mūsų mintytojas prof. S. Salkauskas.

Kiaulėnai augina dukrytę Benediktą ir neseniai gimusį sūnelį Zenoną. Abu vaikai pakrikštyti žuvusiųjų dėdžių vardais.

— Tai mano džiaugsmas ir paguoda. Ji sugrąžino mane prie gyvenimo, — sako močiutė, glostydama pusantų metų Benytės lininius plaukelius.

— Pamiršk, kokios buvo mano dienos ir naktys po paskutinio sūnaus mirties, kai dukterė ir žentas išėdavo dirbtį, o aš likdavau viena su savo mintimis, — sako man senutė ir jos akys prisipildo ašaromis.

Taip, tai galima suprasti vien žvilgtelėjus į jos kambario stalą, ant kurio, šalia kryžiaus ir rožančių, stovi sūnų nuotraukos. Tai viskas, kas liko iš jos vargė užaugintų didvyrių.

Neseniai Skautų Brolių sądovybė įteikė Kazimierai Tarvainienei Lelijos ordiną.

Lenkui galvą prieš šitą garbingą motiną, kuri man primena mano kenciančią Tėvynę.

Ir kaip pasakė mūsų pranašas poetas Maironis:

Anksčiau ar vėliau susimąstę /ainiai

Pagerbt neapleis jūsų vardo /Už tai, kad mylėti mylėjot /Už tiesą kariavot be kardo.

Šeiminkė — kapitalistė

G. Keith Funston, New Yorko biržos prezidentas, kalbėdamas 128 mergaičių baigiančiai klasei Nills kolegijoje, Oaklande, Calif., pasakė, kad daug dažniau, negu vyras, JAV kapitalistas, yra namų šeiminkė vidutinės arba net žemesnės klasės (atlyginimo atžvilgiu), kuri turi šėrus net keturiose kompanijose.

Pagal statistinius duomenis, namų šeiminkė reprezentuoja beveik 52% šėrininkų. Dažniausia toji kapitalistė prisi-pažįsta esanti 48 metų amžiaus. Jos šeimos metinės įplaukos vidutiniškai būna apie \$6.000 ir ji yra savininkė įvairių šėrų net keturiose skirtingose kompanijose.

Peržiūrėkite madų žurnalus dėl naujų priedų. Priedai nuperkami paprastai labai pigiai, o rezultatai — puikūs. Pavyzdžiui, šiemet madoje gėlės. Galima nupirkti gražių dirbtinių gėlių ir jas prisegti prie paprastų suknelės apykaklės. Galima prie tamsios suknelės prisiiūti baltą apykaklę ir rankogalius, įvairiais būdais galima taip pat pajavrinti aprangą spalvingomis skarelėmis.

Papuošiant suknelės arba eilutės apykaklę minėtais būdais, matysite, kad visa jūsų apranga atrodys įdomesnė, įvairesnė.

Įvairūs diržai

Dar kitas būdas suknelę pajavrinti — tai diržų panaudojimas. Jei nesate žemo ūgio ir neturite plataus juosmens, diržas gali pasidaryti labai naudingu priedu.

Paprasta suknelė gali būti pakeista kitos spalvos diržu, kuris gali atitikti jūsų batų ar rankinuko spalvą. Šiais metais diržų pasirinkimas labai įvairus: platus, siauri, šiaudiniai, iš akmenukų padaryti ir panašiai. Prisikite gėlę arba akmenuką prie paprasto audeklio dirželio.

Sijono ilgis

Ar esate patikrinusios savo sijono ilgį? Šiemet jie trumpesni. Būkite atšargios, nes tiek perilgas, tiek pertrumpas sijonas — gali būti labai negražu. Nepaisant ką madų eksper-

Šniokščia sraunios upės

Šniokščia sraunios upės, ašarom patvine,
Kur ištyško kraujas, stiebiasi rugys...
Motinų išvežs, tėvų nukankinęs,
Nesiliauja siautęs Kremliaus kraugerys.

Zemę tvindo kraujas, laisto margą žiedą
Ir žemyn nubėga stiebeliu žaliu...
Motinai per veidą ašara nurieda:
Kovoje neteko ji vaikų kelių...

Tave spjauto, spardo, gatvėse paguldo,
Tave uoliai slepia priemiestio griovys...
Vyturėliui giesmę rytmetinę čulbant,
Dar lašelio kraujo įiesko jė Tavy...

Kauburėliai žemių ir mediniai kryžiai
Tau nubarsė kiūną, Lietuva mana.
Bet gyvent ar žūti sūnūs pasiryžo,
Kraujo, siaubo, smurto Tau, šalie, gana.

Nedėjuok, Tėvyne, neparodyk skundo:
Amžiais vargus kentus — vieną kart gana.
Grioviuose, brūzgynuose karžygiai vėl bunda:
Iš kupstelių kyla Rytmečio Diena.

Plauks iš rūko kryžiai tėviškes eglėnuos,
Rasoje paskendę mėlynai šilai...
Bus sunku tikėti, Lietuva Tėvyne,
Kad iš kraujo jūros Tu gyventi kilai.

Zemė krauju soti kels į saulę diegą,
Uosis plačiasakis vėl išskleis lapus...
Jūs ne amžiams žuot — jūs pailsę miegot,
Ir kiekvieną žingsnį seksit, broliai, mus.

(Lietuvos kovotojų daina)

SUKNELIŲ ATNAUJINIMAS

JUDITA METRIKAITĖ, Chicago, Ill.

Kuri moteris nenori visuo-met būti gražiai pasipuošusi? Daugelis moterų mano, kad graži apranga brangiai kainuoja. Tačiau, sumaniai perkant ir panaudojant vaizduotę galima visad būti gražiai apsirengusia už, palyginant, mažą kainą.

Pereitame straipsnyje minėjome, kad šiais metais mados mažai pasikeitė. Tat, jei pernai sumaniai pirkote, tie patys drabužiai ir šiemet turėtų būti madoje. Tačiau, gal norėsite pajavrinti pereinamųjų metų eilutes (kostiumus), panaudojant visokių priedų.

Kiekviena apranga turi šešias pagrindines dalis: suknelę, skrybėlę, batus, pirštinais, rankinuką ir papuošalus. Išskyrus suknelę, visos kitos dalys vadinamos priedais. Perekta kartą jau rašėme apie skrybėles. Šį sykį duosime nurodymų, kaip galima pajavrinti pernykščias sukneles. Tai daroma priedais.

Gėlės ir apykaklės

Peržiūrėkite madų žurnalus dėl naujų priedų. Priedai nuperkami paprastai labai pigiai, o rezultatai — puikūs. Pavyzdžiui, šiemet madoje gėlės. Galima nupirkti gražių dirbtinių gėlių ir jas prisegti prie paprastų suknelės apykaklės. Galima prie tamsios suknelės prisiiūti baltą apykaklę ir rankogalius, įvairiais būdais galima taip pat pajavrinti aprangą spalvingomis skarelėmis.

Papuošiant suknelės arba eilutės apykaklę minėtais būdais, matysite, kad visa jūsų apranga atrodys įdomesnė, įvairesnė.

Įvairūs diržai

Dar kitas būdas suknelę pajavrinti — tai diržų panaudojimas. Jei nesate žemo ūgio ir neturite plataus juosmens, diržas gali pasidaryti labai naudingu priedu.

Paprasta suknelė gali būti pakeista kitos spalvos diržu, kuris gali atitikti jūsų batų ar rankinuko spalvą. Šiais metais diržų pasirinkimas labai įvairus: platus, siauri, šiaudiniai, iš akmenukų padaryti ir panašiai. Prisikite gėlę arba akmenuką prie paprasto audeklio dirželio.

Sijono ilgis

Ar esate patikrinusios savo sijono ilgį? Šiemet jie trumpesni. Būkite atšargios, nes tiek perilgas, tiek pertrumpas sijonas — gali būti labai negražu. Nepaisant ką madų eksper-

Iš moterų pasaulio

* Dr. Vanda Daugirdaitė - Sruogienė pereitą savaitę išvyko iš Chicago į Texas valstiją, kur ji apsigyveno kartu su savo dukrele ir jos šeima. Ten jos žentas dr. G. Bylaitis eina gydytojo psichiatro pareigas armijos ligoninėje. Dr. V. Sruogienės Lietuvos istorija baigiamą spausdinti.

* Nora Gugienė išrinkta SLA išdininke. Tai pirmoji moteris, užimanti tokią vietą. Per 27½ metų tose pareigose buvo jos vyras adv. Kazys Gugis.

N. Gugienė yra populiari visuomenininkė, jautri gerų darbų talkininkė ir žinoma dainos ir muzikos mėgėja. N. Gugienė yra Balso Šalpos darbe nuo pat jo įsikūrimo. Ji yra Balso direktorė ir centro sekretorė per dešimtį metų.

KATARINA VINCIOTĖ

Daugelį metų vargonininkavusi eilėje parapijų ir suorganizavusi keletą chorų. Dainų šventės reikalam paskyrė \$100, ir Draugo statybai taipgi \$100, yra finansavusi visos eilės muzikos kūrinių išleidimą.

* Gražina Gečaišė baigė Manteno Our Lady pradžios mokyklą pirmąja ir gavo medalių su pažymėjimu American Legion mokyklos, kurį įteikė Manteno State ligoninės direktorius dr. Graff. Gražina su tėvais aplėdo Lietuvą vienerių metų amžiaus; trejų metų būdama ji neteko motinos Vokietijoje. Šiuo metu gyvena su tėvu dr. Jonu Gečium, Manteno ligoninės palatose ir rudenį tęs mokslą St. Patrick's augštesniojoje mokykloje Kankakee.

Studentės rekordas

Jauna mergaitė Iowa valstybėje, laimėjusi Greeg Stenografijos korporacijos 175 žodžių per minutę greitumo konkursą, buvo Shirley Van Scoy iš Mt. Etna.

Sh Van Scoy yra studentė Ottumwa Heights Junior kolegijoje, vedamoje seserų vienuolių.

stalą su virtomis bulvėmis.

Jei trūktų rūkšties, galima įpilti citrinos sunkos ir truputį cukraus.

Pasninko patiekalas

Daugelis moterų, neturėdamos laiko, penktadienį atidaro kokią žuvį dežutę ir pavalgę dūna šeimą. Tačiau, turint noro, galima iš tos pat dežutės pagaminti maistingą ir skanų valgį.

Imti 1 kiaušinių, ½ stikl. kondensuoto pieno, 2 stikl. baltos duonos džiuvėsių, 2 septynių uncijų dežutės žuvies (tuna), nusunktos; 1 šaukštą kapotų petruškų (galima ir džiovintų), 2 šaukštus smulkiai kapotų svogūnų, 1 arb. šaukštelių druskos, 1/8 arb. šaukšt. pipirų, 2 šaukštus lydyto (tirpyto) sviesto arba margarino, 1 šaukšt. citrinos sulčių.

Išplakti kiaušinių dubenyje; pridėti pieno, baltos duonos trupinių, žuvį (tuna), petruškų ir visa kita. Gerai išmaišyti. Supilti į taikais išleptą kepimo indą. Kepti 45 min. (375°F) arba kol įkištas į centrą sidabrinis peilis lieka švarus.